

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/58/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3822200434
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3822200434.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci žalobcu: Sociálna poisťovňa, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 8, IČO: 30 807 484, vo veci pobočky Sociálna poisťovňa Senica, Sotinská 1577/1A, proti žalovanému: Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. so sídlom v Prievidzi, Matice slovenskej č. 10, IČO: 36 005 622, o zaplatenie sumy 11.813,10 eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 28. apríla 2022, č.k. 8C/2/2022 - 61, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobca **m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 11.813,10 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia a vyslovil, že žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 ods. 1, 2, 3 OZ a § 238 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Uviedol, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Senica č.k. 3Cb/17/2015 - 66, ktoré zaväzuje tie isté subjekty v konaní bola s konečnou platnosťou vyriešená otázka, či žalovaný zodpovedá za škodu, ktorá vzniká žalobcovi postupným vyplácaním dávok dôchodkového poistenia pozostalej po zamestnancovi žalovaného, ktorý usmrtil iný jeho zamestnanec pri plnení jeho pracovných úloh. Účinky prejudiciality vylučujú, aby bol ten istý skutkový stav posúdený na základe odlišných ustanovení právneho poriadku tak, že výsledkom bude výsledkom bude konštatovanie o neexistencii zodpovednosti žalovaného a neopodstatnenosti nároku žalobcovi na náhradu škody, ktoré v minulosti právoplatne posúdili opačne (viď. rozsudok KS Trnava 21Cob/105/2020). Nakoľko Okresný súd Prievidza je viazaný rozsudkom Okresného súdu Senica pod sp.zn. 3Cb/17/2015, v ktorej súd vyslovil, že zamestnanec žalovaného usmrtení poškodeného začo bol právoplatne odsúdený spôsobil pri plnení pracovných úloh škodu, za ktorú podľa názoru súdu žalovaný zodpovedá na základe § 420 ods. 2 OZ. Okresný súd Prievidza sa otázkou zavinenia žalovaného a nezodpovednosťou za škodu ďalej nezaoberal, pretože táto otázka už bola právoplatne vyriešená rozsudkom 3Cb/17/2015 Okresného súdu Senica. V obdobnom konaní rozhodoval aj Krajský súd v Nitre pod sp.zn. 7Co/310/2017. Keďže v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia je zodpovednosť za škodu v danej veci daná, súd sa zaoberal iba výškou škody za žalované obdobie. Žalobca preukázal svoj nárok na náhradu škody, keď vyplatil vdove po Antonovi Malom, pani Terézii Malej dávky dôchodkového poistenia a to vdovský dôchodok za čas od 01.03.2019 do 30.11.2021 spolu vo výške 11.813,10 eur. Výška škody spôsob jej výpočtu a ani to, že bola vynaložená, žalovaný nepoprel, v dôsledku čoho platí, že v súlade s § 151 ods. 2 CSP, že výška uplatneného nároku je nesporná.

3. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 a úspešnému žalobcovi súd priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu jeho čistého úspechu 100%. O výške trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý žiadal, aby krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu ako nedôvodnú zamietol. Namietal v prvom rade tú skutočnosť, že súd prvej inštancie vychádzal z rozsudku Okresného súdu Senica, pod sp.zn. 3Cb/17/2015. V konaní nevedenom na Okresnom súde Senica pod sp.zn. 6Cb/18/2018 bola podaná žaloba zamietnutá, kedy v tomto konaní sa súd prvej inštancie s poukazom na rozhodnutie NS SR pod sp.zn. 3MCdo/19/2018 zaoberal tou skutočnosťou, že právna úprava hmotnoprávneho základu obsiahnutá v § 238 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. má vo vzťahu k ustanoveniam OZ o náhrade škody povahu špecifického ustanovenia. Preto predchádzajúce rozhodnutia súdov, ktoré za základ hmotnoprávneho vzťahu určili zodpovednosť žalovaného podľa § 420 ods. 2 OZ je v rozpore s týmto rozhodnutím najvyššieho súdu. Prvostupňový súd žalobu zamietol, keďže zavinené protiprávne konanie žalovaného nebolo preukázané. Tieto skutočnosti nemali žiaden vplyv na priebeh škodovej udalosti a nebanlivostné konanie Miroslava Zabloudila je zrejmé, že k škodovej udalosti by došlo aj bez porušenia ustanovení vyhlášky žalovaným. Preto je zrejmé, že sú tu dva rozsudky Okresného súdu Senica, ktoré nárok uplatnený žalobcom posúdili rozdielne. Je pravdou, že rozsudok 6Cb/13/2018 bol rozsudkom odvolacieho súdu zmenený tak, že žalobe bolo vyhovené, ale z tohto rozsudku je zrejmé, že odvolací súd sa otázkou zavineného protiprávneho konania žalobcu ako aj dôkazmi, ktoré boli vykonané vôbec nezaoberal s poukazom na účinky prejudiciality. Čo sa týka dovolacieho konania voči rozhodnutiu 3Cb/17/2015, toto bolo odmietnuté z formálnych dôvodov pre nedostatočnú konkretizáciu právnej otázky, ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo v praxi, otázka dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V prejednávanvej veci súd posudzoval nárok podľa ust. § 420 ods. 1, 2, 3 OZ v spojení s § 238 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z.. Uviedol, že otázkou zavinenia žalovaného a jeho zodpovednosťou za škodu sa v danej veci vôbec nezaoberal. Regresný nárok poisťovne je špecifickým druhom zodpovednosti, ktorá je rozdielna od objektívnej zodpovednosti zamestnávateľa za pracovný úraz upravenej Zákonníkom práce, ale aj od všeobecnej zodpovednosti za škodu upravenej Občianskym zákonníkom. Predpokladom vzniku tejto zodpovednosti je tá skutočnosť, že vznikla v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby. Nárok uplatnený žalobcom stojí na zavinenom protiprávnom konaní tretej osoby, avšak takéto zavinené protiprávne konanie žalovaného nebolo v konaní preukázané. Konania v rozpore s právom sa dopustil Miroslav Zabloudil, ktorý síce bol zamestnancom žalovaného, ale žalobca sa nemôže domáhať priznania uplatneného nároku bez ďalšieho len s poukazom na § 420 ods. 2 OZ. Rozhodujúcim je prvok zavinenia ako subjektívna kategória, ktorá je neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti a predpokladá, že sa škoda v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby a nie škoda, za ktorú táto tretia osoba zodpovedá. Z odborného posudku je zrejmé, že príčinou vzniku smrteľného pracovného úrazu bolo ľahkomyseľné konanie Miroslava Zabloudila, ktorý svoju vinu aj trestnú zodpovednosť uznal a bol právoplatne odsúdený. V trestnom, ani v civilnom konaní nebolo preukázané, že by k smrteľnému pracovnému úrazu došlo v dôsledku technickej chyby na banskom zariadení a v dôsledku porušenia predpisov BOZP zo strany žalovaného ako zamestnávateľa. Jedinou príčinou pracovného úrazu bolo omisívne konanie. Žalovaný urobil všetko, čo podľa práva urobiť mal a napriek tomu zamestnanec konal ľahkomyseľne. Žalovaný sa preto pýta, v čom spočíva jeho zavinené protiprávne konanie vo vzťahu k uplatnenému nároku. Žalovaný má zato, že v tomto kontexte nebolo jeho protiprávne zavinené konanie preukázané. Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti.

5. K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že napadnutý rozsudok považujú za vecne správny a zákonný. Poukázal na znenie ust. § 238 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. ako aj § 420 ods. 1, 2, 3 OZ. Čo sa týka vzťahu zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a Občianskeho zákonníka je vzťahom špeciálneho a všeobecného predpisu. Tento pomer znamená, že právny vzťah, ktorého sa uvedené ustanovenie týka sa v otázkach, ktorými nie sú upravené, riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o náhrade škody. Keďže osobitným predpisom, predpis v tomto prípade Zákon o sociálnom poistení, otázku zavinenia neupravuje, je potrebné vychádzať zo všeobecnej úpravy, ktorú predstavuje Občiansky zákonník. V tomto smere poukázali na rozhodnutie NS SR 3MCdo/19/2008. Žalovaný opakovane namieta skutočnosť, že zavinenie nebolo v súdnom konaní žiadnym spôsobom preukázané. S týmto tvrdením nesúhlasia. Majú zato, že zavinenie žalovaného bolo preukázané tým, že zamestnanec žalovaného bol právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia. Nakoľko zamestnanec žalovaného sa dopustil zavineného protiprávneho konania v zmysle § 420 ods. 2 OZ, je tým dané zavinenie aj samotného zamestnávateľa. Táto skutočnosť zakladá zavinené protiprávne konanie žalovaného v

príčinnej súvislosti, s ktorým boli vyplatené dávky dôchodkového poistenia. Poukázali na komentár k Občianskemu zákonníku, z ktorého vyplýva, že ak škodu spôsobil zamestnanec v rámci plnenia úloh zamestnávateľa svojím zavinením, zamestnávateľ sa nezbaví zodpovednosti s poukazom na § 420 ods. 3 OZ. Ak jeden z tých, ktorý tvoria pracovný alebo členský kolektív zamestnávateľa plní jeho úlohy, zavinením porušil právnu povinnosť, nemožno úspešne dokázať, že zamestnávateľ, t.j. pracovný alebo členský kolektív zamestnávateľa ako celok vynaložil všetko úsilie, ktoré od neho možno požadovať, aby zabránil porušeniu právnej povinnosti a tak i škode.

6. K podanému vyjadreniu sa opätovne vyjadril žalovaný, ktorý mal zato, že hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva žalobcu je ust. § 238 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v intenciách ktorého je potrebné preukázať zavinené protiprávne konanie tretej osoby. Žalobca toto protiprávne konanie odvodzuje s poukazom na § 420 OZ. Žalovaný má zato, že pri posúdení uplatneného nároku je potrebné vychádzať zo zodpovednosti za zavinenie a nie z princípov objektívnej zodpovednosti. Poukázal na rozhodnutie NS SR uvedené v bode 6. podaného odvolania a preto súd musí skúmať otázku zavineného konania žalovaného, čo prvostupňový súd neučinil. V ostatnom zotrval na svojom podanom odvolaní.

7. Krajský súd ako súd odvolací vec prejednal v rozsahu a medziach odvolacích dôvodov žalovaného pri aplikácii ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súd prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

8. Žalovaný v podanom odvolaní namietal, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň vec nesprávne právne posúdil. Poukázal na tú skutočnosť, že sporným medzi stranami sporu je preukázanie protiprávneho zavineného konania žalovaného s tým, že na rovnakom skutkovom základe existujú dva rozsudky Okresného súdu Senica, ktoré uplatnený nárok žalobcom posúdili rozdielne. V súdnej veci súd nárok uplatnený žalobcom považoval za dôvodný a otázkou zavinenia žalovaného a jeho zodpovednosťou za škodu v danej veci sa vôbec nezaoberal. Tieto skutkové tvrdenia sa však nezakladajú na pravde.

9. Faktom je, že z rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 3Mcd0/19/2008 vyplýva, že aj pri nároku Sociálnej poisťovne na náhradu poskytnutých dávok od tretích osôb, treba skúmať mieru zavinenia. Pre priznanie regresných nárokov Sociálnej poisťovne vyplývajúci z osobitného občianskoprávneho vzťahu je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby a to bez zreteľa nato, či v prípade tejto tretej osoby prichádzala v inom, napr. v pracovnoprávnom vzťahu do úvahy jej objektívna zodpovednosť (napr. zodpovednosť zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom). Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti. Keďže osobitné predpisy a to Zákon o sociálnej poisťovni, zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení otázku zavinenia neupravuje, treba vychádzať zo všeobecnej úpravy § 420 a 441 Občianskeho zákonníka. Prichádza preto do úvahy napr. aj možnosť zbavenia sa zodpovednosti.

10. Faktom je, že súd prvej inštancie v danej veci vychádzal predovšetkým z princípu prejudiciality, kedy na rovnakom skutkovom základe tu existujú dva predchádzajúce rozsudky, ktoré posúdili zodpovednosť žalovaného a tohto následne zaviazali k plneniu v prospech žalobcu. Nie je pravdou, že tu existujú dva rôzne rozsudky okresných súdov, nakoľko faktom je, že v poradí prvým rozsudkom Okresného súdu Senica, č.k. 3Cb/17/2015 - 66 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave pod sp.zn. 21Cob/119/2016 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť v prospech žalobcu (HNB Prievidza ako právny nástupca bani Čáry, a.s. so sídlom v Čáry v prospech Sociálnej poisťovne) sumu 4.076,86 eur vychádzajúc z rovnakého základu ako v tejto súdnej veci. Faktom je, že v prejednávanej veci sa oba súdy zaoberali aj otázkou zavinenia. Oba súdy v tomto rozsudku konštatovali, že v konaní bolo nepochybne preukázané a to najmä rozsudkom Okresného súdu Senica, č.k. 2T/147/2012 -204 zo dňa 24.01.2013, ktorým bol zamestnanec žalovaného uznaný za vinného z prečinu usmrtienia ďalšieho zamestnanca žalovaného. Zodpovednosť za vzniknutú škodu v tomto prípade treba posudzovať podľa § 420 ods. 2 OZ, kedy je škoda spôsobená právnickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Zodpovednosť žalovaného je teda v zmysle tohto ustanovenia zrejmalá, nakoľko škoda bola spôsobená jeho zamestnancom. Práve konaním jeho zamestnanca boli splnené základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu ako porušenie právnej povinnosti, ktoré bolo konštatované jednak v odcudzujúcom rozsudku súdu, ale aj v odbornom posudku Obvodného banského úradu v Bratislave. Ďalej je to existencia škody a ďalším predpokladom je príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou, pričom z vykonaného dokazovania je zrejmé, že ak by zamestnanec neporušil právnej predpisy, neprišlo by k smrteľnému úrazu. Posledným predpokladom zodpovednosti za škodu je zavinenie. Z rozsudku Okresného súdu Senica, č.k. 2T/147/2012 - 204 zo dňa 24.01.2013 vyplýva, že išlo o zavinenie z nebanlivosti pracovníka, ktorý pri svojej pracovnej činnosti

spôsobil vznik škody. Keďže súd mal vo veci preukázané všetky predpoklady zodpovednosti za škodu dospel k záveru, že zodpovednosť žalovaného je daná ust. § 420 ods. 2 OZ. Ďalším dokazovaním by bolo možné zistiť len prípadný podiel žalovaného na smrteľnom úraze, vzhľadom na niektoré porušenia právnym predpisom vytknuté žalovanému v odbornom posudku OBÚ v Bratislave. Žalovaný svoju obranu oprel o ust. § 420 ods. 3 OZ, ktoré umožňuje zbaviť sa zodpovednosti za škodu. Na základe vyššie uvedených skutočností súd dospel k záveru, že žalovaný ohľadom svojich tvrdení neunesol dôkazné bremeno, z vykonaného dokazovania je preukázané, že škodu pri plnení pracovných úloh povinnosti spôsobil zamestnanec žalovaného, za ktorého zodpovedá žalovaný v zmysle § 420 ods. 2. Exkulpácia žalovaného by bola možná napr., ak by zamestnanec žalovaného, ktorý škodu spôsobil vybočil z pracovnej činnosti, vtedy by za škodu zodpovedal priamo zamestnanec. Tiež v zmysle § 441 OZ by bola možná čiastočná, alebo úplná exkulpácia, ak by škoda bola spôsobená aj zavinením poškodeného, alebo výlučne zavinením poškodeného. Tieto skutočnosti však v konaní preukázané neboli. S týmto konštatovaním sa následne stotožnil aj odvolací súd v rámci potvrdzujúceho rozhodnutia.

11. Pokiaľ žalovaný poukazuje na ďalší rozsudok Okresného súdu Senica, sp.zn. 6Cb/13/2018, aj samotný žalovaný pripúšťa, že odvolacím súdom bol tento zamietavý prvostupňový rozsudok zmenený tak, že žalovaný bol zaviazaný k zaplateniu vzniknutej škody na rovnakom skutkovom základe, pričom odvolací súd sa zaoberal len otázkou prejudiciality. V tomto kontexte však odvolací súd poukazuje na odôvodnenie Krajského súdu v Trnave pod sp.zn. 21Cob/105/2020, kde z bodu 16. tohto odôvodnenia vyplýva, že hmotnoprávny vzťah medzi stranami sa vymedzuje vždy na základe skutkových okolností daného prípadu, kedy posudzovanému základu žalobcu uplatneného nároku súdom prvej inštancie bránila prekážka vyplývajúca z prejudiciálnych účinkov skorších rozhodnutí, ktorý už túto otázku vyriešili. Poukázal pritom na rozsudok NS SR, sp.zn. 1Cdo/133/2009 ako aj rozhodnutie R 40/2013. V tomto kontexte preto odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Trnave, sp.zn. 21Cob/105/2020, ktoré sa otázkou prejudiciality dôsledne v prejednávanej veci zaoberali.

12. S poukazom na vyššie uvedené, keďže osobitný predpis a to zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení otázku zavinenia v tomto zodpovednostnom vzťahu neupravuje, treba vychádzať zo všeobecnej právnej úpravy § 420 a 441 Občianskeho zákonníka. Aj z tohto potom možno následne dovodiť, že zavinenie ako subjektívny faktor možno skúmať len u konkrétnej osoby škodcu, v tejto veci zamestnanca a nie u zamestnávateľa, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú tretej osobe zamestnancom pri vykonávaní činnosti v rámci svojich pracovnoprávných povinností.

13. Preto bol v celom rozsahu správny postup súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že žalobca riadne preukázal svoj nárok na náhradu škody voči žalovanému podľa § 238 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, keď vyplatil vdove po Antonovi Malom, p. Terézie Malej dávky dôchodkového poistenia a to vdovský dôchodok, spolu vo výške 11.813,10 eur za čas od 01.03.2019 do 30.11.2021. Výška škody spôsob jej výpočtu, ale ani to, či bola vynaložená, žalovaný výslovne nepoprel a preto súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že výška uplatneného nároku je nesporná.

14. Vo zvyšku ako bolo vyššie uvedené odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje. Odvolací súd záverom konštatuje, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, jeho myšlienkový postup bol v odôvodnení dostatočne vysvetlený a to s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania zistené a rozhodujúce skutočnosti a tiež s poukazom na súdom prvej inštancie prijaté závery, dospel k zhodnému právnemu záveru ako súd prvej inštancie, podľa ktorej je žaloba dôvodná.

15. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 CSP s tým, že v spore úspešnému žalobcovi bola priznaná plná náhrada trov odvolacieho konania voči žalovanému, ktorý úspech vo veci nemal.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).